

ORGANIZATORZY

Polski Komitet Narodowy
Międzynarodowej Rady Ochrony Zabytków
ICOMOS

Project RUINS
Sustainable re-use, preservation and modern management of historical ruins in Central Europe –
elaboration of integrated model and guidelines based on the synthesis of the best European experiences

1. Problematyka konferencji

Tematem konferencji jest ochrona, użytkowanie i zarządzanie historycznymi ruinami. Trudny problem postępowania z zabytkowymi ruinami był zawsze obecny w dyskursie konserwatorskim. Koncepcje traktowania zabytkowych ruin były różne, ale dylemat, przed którym stają konserwatorzy, wygląda zawsze podobnie. Czy zrujnowany historyczny obiekt – destrukcyjnie ukształtowany przez upływ czasu i różne zdarzenia należy traktować jako dokument historyczny (nośnik informacji) i tym samym chronić go w tej formie, czy też można go uzupełniać, rekonstruować, odbudowywać?

Dwustuletnia historia konserwacji zabytków pokazuje, że nie ma uniwersalnej odpowiedzi na pytanie o sposób postępowania z zabytkową ruiną. Odpowiedź ta zależy od okoliczności takich jak okres zniszczenia zabytku, przyczyny tego zniszczenia, informacje o jego pierwotnej formie, warunków współczesnej odbudowy. Generalnie różnice tych okoliczności można sprowadzić do odróżnienia tzw. ruin historycznych i współczesnych. W przypadku ruiny historycznej proces zniszczenia dokonał się poza pamięcią żyjących pokoleń, proces ten miał długotrwały charakter, a informacje na temat pierwotnej formy obiektu są ograniczone i niepewne. W przypadku ruiny współczesnej proces zniszczenia dokonał się w pamięci żyjących pokoleń (pamiętany jest obiekt w formie przed zniszczeniem), proces zniszczenia miał charakter gwałtowny (pożar, wojna, powódź, trzęsienie ziemi), są też dostępne informacje pozwalające na wiarygodne odtworzenie formy obiektu. Istotne różnice pomiędzy tymi typami ruin sprawiają, że ruiny historyczne powinny być chronione w postaci ruiny, natomiast ruiny współczesne mogą być uzupełniane, odbudowywane.

Punkt widzenia konserwatorów zabytków jest jednak konfrontowany z weryfikowanymi przez oczekiwania i potrzeby społeczne. W przypadku zabytkowych ruin oznacza to pomysły i projekty ich odbudowy. Wielu zarządców ruin nie ma bowiem świadomości ich wartości, pomysłów i środków na ich utrzymanie i użytkowanie. Dlatego powinnością środowisk konserwatorskich jest wypracowanie zasad ochrony historycznych ruin oraz wzorców współczesnego zagospodarowania, użytkowania i zarządzania tzw. trwałych ruin.

O postępowaniu z zabytkowymi ruinami zdecydować przede wszystkim ich właściciele i zarządcy. Dlatego trzeba dostarczyć im kompleksowej informacji na temat znaczenia ruin, form ich ochrony, metod zarządzania i możliwości zagospodarowania. Informacje te powinny bazować na analizie najlepszych przykładów współczesnej ochrony i zagospodarowania historycznych ruin. Dyskusja i przykłady zagospodarowania ruin powinny mieć charakter międzynarodowy, gdyż problemy ochrony i zagospodarowania ruin są podobne w wielu krajach.

2. Cele i zakres tematyczny konferencji

Celem konferencji jest dokonanie szerokiego przeglądu problemów związanych z ochroną, konserwacją, zagospodarowaniem i zarządzaniem historycznymi ruinami.

Kluczowym założeniem konferencji jest kompleksowe przedyskutowanie współczesnych zasad i form utrzymania historycznych ruin w aspekcie historycznym, teoretycznym i praktycznym.

Celem konferencji jest również prezentacja i krytyczna analiza najciekawszych przykładów współczesnej ochrony, zagospodarowania i użytkowania historycznych ruin.

Podczas konferencji zostaną również przedstawione wyniki prac i doświadczenia zebrane podczas realizacji projektu RUINS.

W ramach konferencji przewidziane jest podjęcie trzech tematów:

1. Techniczne i konserwatorskie problemy ochrony ruin

Tematem sesji „Ochrona” będą zagadnienia teoretyczne, konserwatorskie, techniczne i projektowe związane z utrzymaniem ruin. Wystąpienia powinny dotyczyć zasad i form utrzymania ruin z punktu widzenia koncepcji architektonicznych, konserwatorskich i krajobrazowych. Oczekiwane są również wystąpienia dotyczące problemów technicznych – metod i technologii – zabezpieczenia koron i lic murów, wzmocnienia konstrukcyjne, zabezpieczenia przed wodą i wilgocią. Oczekiwane są również teksty dokonujące krytycznej analizy pozytywnych i negatywnych przykładów ochrony historycznych ruin.

2. Zagospodarowanie ruin do współczesnych funkcji użytkowych

Tematem sesji „Użytkowanie” będzie krytyczne przedstawienie przykładów i form współczesnego zagospodarowania, użytkowania i ekspozycji historycznych ruin. Oczekiwane są wystąpienia przedstawiające różne formy i aspekty współczesnego użytkowania historycznych ruin – turystyka, wydarzenia kulturalne, wystawy, użytkowanie komercyjne, funkcje muzealne, etc. Szczególnie oczekiwane jest przedstawienie takich form użytkowania, które wykorzystują i dostosowują się do charakteru historycznej ruiny, nie ingerując nadmiernie w historyczną substancję i formę.

3. Zarządzanie historycznymi ruinami

Tematem sesji „Zarządzanie” będzie przedstawienie zagadnień związanych z zarządzaniem ruinami – m.in. formy własności, organizacji, finansowania, ruch turystyczny, organizacja wydarzeń, promocja, edukacja. Oczekiwane są artykuły prezentujące modele i formy zarządzania ruinami, które obejmują wszystkie aspekty takich działań. Szczególnie oczekiwane są artykuły przedstawiające współczesne dobre praktyki w zarządzaniu historycznymi ruinami.

Do udziału w konferencji zapraszamy konserwatorów zabytków, historyków sztuki i kultury, pracowników służb konserwatorskich, specjalistów z zakresu ochrony dóbr kultury, projektantów, przedstawicieli samorządów, pracowników uczelni, właścicieli i użytkowników związanych z ochroną, zarządzaniem i zagospodarowaniem historycznych ruin.

3. Informacje organizacyjne

Streszczenia proponowanych referatów należy nadsyłać do **30 sierpnia 2020 roku** na adres: ruins@pollub.pl

Streszczenia nie powinny przekraczać dwóch stron tekstu (forma odrębnych punktów ułatwi recenzentom uchwycenie koncepcji wystąpienia).

Autorzy wystąpień konferencyjnych proszeni są o wskazanie sesji, w której ma być przedstawiony referat (Ochrona; Użytkowanie; Zarządzanie).

Wyboru referatów do przedstawienia na konferencji dokonają recenzenci powołani przez Komitet Organizacyjny. Autorzy referatów zostaną poinformowani o decyzji recenzentów do **5 września 2020 roku**.

Artykuły konferencji zostaną opublikowane w recenzowanym czasopiśmie „Ochrona Dziedzictwa Kulturowego” (w numerze 2/2020).

Informacje organizacyjne pod adresem: ruins@pollub.pl

Zapraszamy do zgłaszania propozycji wystąpień konferencyjnych. Zapraszamy do udziału w konferencji.

W imieniu Komitetu Organizacyjnego,
Bogusław Szmygin